Hoofdstuk 1
Organisatie, structuur kustreddingsdienst, wetgeving en reglementering, rechten en plichten van de redder.

© 2016 – WOBRA – Opleiding Redder aan Zee
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever, zijnde de V.Z.W. WOBRA (West-Vlaams Opleidingscentrum voor Brandweer-, Reddings- en Ambulancediensten).

Inhoudsopgave

1. INLEIDING. 3
2. KORTE HISTORIEK 4
2.1 Evolutie inzake opleiding. 4
2.2 Historiek van de strandreddingsdienst. 4
2.2.1 Ontstaan. 4
2.2.2. Verdere evolutie. 4
2.2.3 De toekomst? 6
3. STRUCTUUR, ORGANISATIE EN WERKING. 7
3.1. ontstaan en oprichting IKWV 7
3.2. Structuur. 8
3.2.1 De beleidsorganen van I.K.W.V. 9
"DE ALGEMENE VERGADERING" 9
"DE RAAD VAN BESTUUR" 9
"HET DIRECTIECOMITÉ" 9
3.2.2 De uitvoeringsorganen van IKWV 10
"DE WERKGROEP LEIDING" 10
"DE HOOFDREDDER" 11
"DE REDDER-POSTOVERSTE" 12
"DE REDDER" 13
3.3 Badseizoen en badzones 15
3.3.1 Duur van het badseizoen en openingstijden. 15
3.3.2 Opdeling in bewaakte en onbewaakte zones voor baders. 15
3.4 Middelen 15
3.4.1. Personeel 15
3.4.2. Financiële middelen. 18
3.4.3. Materieel 18
3.5 Werking. 18
3.5.1 Tussenkomsten vanwege de redders. 18
3.5.2. Samenwerking met andere diensten. 19
3.5.3 Afsprakenregeling "reddingen aan de Belgische kust" 20
3.5.4. Preventie 23
3.5.5 Omgaan met derden 24
4. WETGEVING, REGLEMENTERING EN AANSPRAKELIJKHEID 26
4.1. Inleiding. 26
4.2. Wetgeving en reglementering i.v.m. zee en strand 26
4.3. De aansprakelijkheid van de redder 33
4.4. Plichtenleer. 36
4.4.1. Wat is plichtenleer? 36
4.4.2. Basisplichten. 36
4.4.3. Bijzondere plichten. 37
5. HET STATUUT VAN DE REDDER. 39

1. INLEIDING.

De wettelijke verplichting voor de gemeentebesturen om hulp- en reddingsdiensten te organiseren houdt in dat de nodige maatregelen moeten getroffen worden om veiligheid te waarborgen.

Strandredders moeten echte vakmensen zijn, uiteraard fysisch geschikt maar evenzeer met kennis van wetgeving, strandgevaren, materialenkennis, reanimatietechnieken, enzovoort.

En zeker niet te vergeten: onze toeristen verwachten niet alleen technisch en theoretisch goed geschoolde redders, maar ook beleefde en vriendelijke redders, die bereid zijn tot het uiterste te gaan om baders in nood te helpen.

Het merendeel van de geslaagde cursisten zal de functie van redder aan zee uitoefenen in het statuut van jobstudent en dit gedurende gemiddeld 3 à 4 seizoenen. Eigenlijk gaat het dus om een vrij korte tewerkstellingsperiode van gemiddeld 3 tot 4 maanden en dan nog gespreid over evenveel jaar.
Dit betekent helemaal niet dat er afbreuk kan gedaan worden aan de intensiteit van de opleiding. Integendeel!

2. KORTE HISTORIEK

2.1 Evolutie inzake opleiding.

Het is duidelijk dat het profiel van strandredder een enorme evolutie heeft ondergaan.
De kustgemeenten deden destijds beroep op mensen van ter plaatse, die vertrouwd waren met de zee (zoals o.a. oud-vissers)
Sommigen beweren zelfs dat slechts een gering procent van de eerste generatie redders voldoende kon zwemmen, doch zij kenden de gevaren van de zee door en door, en waren eigenlijk uitstekende redders, omdat zij vooral preventief te werk gingen.
Het is pas in 1959 dat de Bestendige Deputatie van de Provincie West-Vlaanderen het initiatief heeft genomen om jaarlijks een specifieke opleidingscursus in te richten.
De opleiding werd georganiseerd door de Provinciale Commissie voor zwem- en reddingsbrevetten.
In mei 1997 werd door de Bestendige Deputatie van de Provincieraad van West-Vlaanderen beslist om de opleiding "kustredder" vanaf het cursusjaar 1997-1998 over te dragen aan de VZW West-Vlaamse Brandweerschool. Ondertussen heeft deze vereniging een naamsverandering ondergaan nl. West-Vlaams Opleidingscentrum voor Brandweer-, Reddings- en Ambulancediensten V.Z.W., afgekort "WOBRA"

2.2 Historiek van de strandreddingsdienst.

2.2.1 Ontstaan.

Wij beperken ons hier tot een kort overzicht van het ontstaan en de evolutie van onze strandreddingsdiensten en van de factoren die deze evolutie beïnvloed hebben en verder zullen beïnvloeden.
Oostende was de eerste gemeente, waarop we aan onze kust het etiket "Badplaats" kunnen kleven.
Het is inderdaad een historisch gegeven dat in 1784 in Oostende voor het eerst een georganiseerde badendienst werd ingericht en dan nog door een Brit, met de goedkeuring van de Stedelijke Overheid. Verwonderlijk was dit niet, want al ca. 1750 kende het zeebaden in Engeland een steeds groter succes!

2.2.2. Verdere evolutie.

Het eigenlijk verloop van de evolutie kan in een vijftal fasen worden opgedeeld.

<u>1° Fase</u>: de tweede helft van de 19e eeuw.

Blankenberge was de eerste badplaats die naast Oostende stilaan tot ontwikkeling kwam.
Als badendienst trad aanvankelijk een Stichting op (een soort VZW), die op vrijwillige basis als reddingsdienst fungeerde.
Daarna volgden dan Heist (1857), Nieuwpoort (1864), Middelkerke (1884), Wenduine 1886 en tenslotte volgde nog Knokke, dat in 1890 zijn reddingsdienst oprichtte.

2° Fase: van 1900 tot 1914.

Achtereenvolgens kregen in deze periode ook De Panne, Westende, Koksijde en Oostduinkerke stilaan faam als badplaats. Naderhand volgden dan nog Zeebrugge, Duinbergen, Bredene en Het Zoute.
De hoofdactiviteit van de badendiensten bestond erin badkarren ter beschikking te stellen van de baders, waar zij zich konden omkleden.
Stilaan - en vooral in deze periode - groeide uit deze eerder primaire vorm van dienstverlening, een nieuwe structuur: de werkelijke reddingsdienst.
Het hoteltoerisme groeide. Door de hieruit voortvloeiende toename van het strandbezoek en mede wegens de opkomst van de zwemsport, drong zich steeds meer de behoefte op aan hulpverlening aan mensen, die door hun onwetendheid over de gevaren van onze Noordzee, in een min of meer gevaarlijke situatie terechtkwamen bij het baden. Het is in die periode dat de gemeenten meer personeel inzetten.
De werkmiddelen waren zeer beperkt. (zware houten roeiboten, reddingsvest dat bestond uit blokken kurk waren zowat het enige materieel dat tot hun beschikking stond)

3° Fase: van 1920 tot 1940.

Naast het hoteltoerisme ontstaan nieuwe vormen zoals het residentieel toerisme(villabouw), het sociaal toerisme en het prille kampeertoerisme.
Het aantal baders en zwemmers kent een sterke groeilijn, waaruit dan weer de noodzaak volgt van aanpassing van de reddingsdiensten. Zo zien we de eerste echte structuren verschijnen van onze reddingsdiensten: hoofdredder - postoverste-redders, beter ingedeelde badzones en steeds beter materieel. Ontbreekt echter nog nl. een aangepaste opleiding.

4° Fase: de periode van 1946 - tot 1980

Het is pas na de tweede wereldoorlog dat de explosieve evolutie van onze reddingsdiensten begint en dit onder invloed van allerlei factoren.
Zoals o.a. de snelle heropbouw van onze badplaatsen, het verschijnsel van het appartementstoerisme, de voortdurende en snelle verbetering en uitbreiding van wegeninfrastructuur en van de verblijfsinfrastructuur.
Belangrijk is ook het opduiken en de snelle ontwikkeling van de watersport en het plankzeilen, die voor onze reddingsdiensten een nieuwe zware opgave meebrengen.
De organisatie van onze reddingsdiensten, de uitbreiding van zwem- en watersportzones, en de inbreng van nieuwe en moderne werkmiddelen (o.a. snelle reddingsboten) bepalen de evolutie in deze periode.

5° Fase: van 1980 tot heden.

Een nieuw aspect in het toerisme - het toenemend eendagtoerisme en het al maar groeiend kort- verblijftoerisme dwingen onze reddingsdiensten tot aanpassing van werkmethodiek.

Tijdens voorgaande periodes was het zo dat de badgasten gedurende een langere tijd steeds dezelfde strandposten opzochten en aldus na enkele dagen volledig vertrouwd waren met de redders en hun werkwijze.
De groeiende toevloed van dagjesmensen - die nu eens hier en dan weer daar neerstreken - en van kortverblijf toeristen, confronteert onze redders met steeds nieuwe bezoekers, aan wie altijd maar opnieuw geconcentreerde aandacht en begeleiding dient besteed. Gevaarpunten zoals golfbrekers, killen en zwinnen, de betekenis van de signalisatie e.a. moeten steeds opnieuw aan steeds andere mensen worden bijgebracht.
De opdracht van de redders wordt steeds zwaarder.
In wat voorafgaat werd dit al beklemtoond: het toerisme is wellicht de belangrijkste factor die de evolutie van onze reddingsdiensten heeft beïnvloed en verder zal beïnvloeden.

2.2.3 De toekomst?

De evolutie van onze diensten is zeker nog niet aan haar eindpunt toe.
Ongetwijfeld zullen we in de eerstvolgende jaren met nieuwe problemen worden geconfronteerd.

- watersporten evolueren : golfsurfen, windsurfen, kitesurfen, catakiten, suppen,…
- kort verblijftoerisme neemt steeds verder toe
- baders worden steeds mondiger (en soms ook agressiever)
- uitbreiding van de bewaakte zones?
- voor- en naseizoen : bewaakte periodes uitbreiden?
- zeewering

3. STRUCTUUR, ORGANISATIE EN WERKING.

3.1. ontstaan en oprichting IKWV.

In 1979 werd een onderzoek gevoerd naar de organisatie en werking van de bestaande strandreddingsdiensten.

Drie elementen kwamen hieruit naar voor:

1. het aantal strandbezoekers was na de tweede wereldoorlog steeds gegroeid en de bestaande bewaakte zones waren niet meer voldoende. Toeristen weken steeds meer uit naar onbewaakte zones met alle gevolgen van dien.

2. In de periode 1960 – 1979 stond het aantal verdrinkingen in de onbewaakte zones op 146. Opmerkelijk is ook dat sinds 1973 (het jaar waarin de opleiding werd opgetrokken naar een hoger niveau) er geen verdrinkingen meer waren in de bewaakte zones.

3. Er was een enorm verschil in werkmethodes tussen de verschillende gemeentelijke reddingsdiensten. Er was op geen enkel vlak sprake van coördinatie en samenwerking. Bovendien was het materiaal in veel gemeenten reeds sterk verouderd.

Het beleidsadvies dat uit deze studie voortkwam was dan ook de oprichting van een overkoepelende instantie zodat er ook mogelijkheid was om de bewaakte zones verder uit te breiden.

Voorwaarden hiervoor waren wel dat

1. het overkoepelend orgaan een rationelere aanwending van personeel en materiaal op zich zou nemen.

2. het beschikbaar materiaal, dat op veel plaatsen sterk gediversifieerd en verouderd was, geleidelijk aan vervangen zou worden door een uniforme en moderne uitrusting.

In 1982 besloten de gemeenten De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Middelkerke, Oostende, Bredene en Knokke-Heist om samen met het provinciebestuur West-Vlaanderen de Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen op te richten.

De doelstelling van IKWV is zeer duidelijk:

de vereniging heeft tot doel de veiligheid van toeristen, baders, zwemmers en ook watersportbeoefenaars op het strand en in het water langs de West-Vlaamse kust maximaal te waarborgen en aldus mede het toerisme aan deze kust te bevorderen. Zij streeft dit doel na met alle middelen, waaronder voornamelijk het organiseren, coördineren en begeleiden van de kustreddingsdiensten en het uitwerken van sensibiliseringsprojecten.

De voordelen van de samenwerking werden snel duidelijk: het aantal verdrinkingen in de onbewaakte zones daalde sterk.

Tussen 1980-2000 verdronken er 30 mensen in de onbewaakte zone, terwijl dit in de periode 1960-1979 nog 146 bedroeg.

Maar toch duurt het nog tot in 1995, respectievelijk 1996 vooraleer de steden Blankenberge en Brugge beslissen om toe te treden. Met ingang van het badseizoen 2000 is ook de gemeente De Haan lid geworden van de intercommunale, waardoor nu alle kustgemeenten deel uitmaken van de I.K.W.V..

3.2. Structuur.

In de structuur van de IKWV onderscheiden we twee niveaus:

1. een **beleidsniveau** dat beslist hoe en met welke middelen er zal gewerkt worden om maximale veiligheid voor baders, zwemmers en watersporters te garanderen.

   Met welke middelen? Het betreft zeer specifieke werkmiddelen. (Dit zal behandeld worden in een afzonderlijk hoofdstuk) Het beleid zal echter rekening houdende met de beschikbare middelen nl. het budget, bepalen welke middelen zullen ingezet worden.

2. een **uitvoeringsniveau**: moet instaan voor de correcte uitvoering van het door de beleidsmensen uitgestippelde beleid.

Alle kustgemeenten hebben dus de organisatie en werking van de strandreddingsdienst toevertrouwd aan de IKWV.
Dit betekent wil echter niet zeggen dat de gemeenten niet betrokken zijn bij het beleid. Integendeel de inbreng van de gemeenten is zelfs bepalend voor het volledige beleid.
Het gaat in feite om een samenwerkingsakkoord, waarmee de deelnemers instemmen vanaf het ogenblik dat ze toetreden tot de I.K.W.V.

Voor wat betreft het uitvoeringsniveau gelden in principe dezelfde regels. Alle hoofdredders en diensthoofden komen minstens twee keer per jaar bijeen, o.a. met het oog op het tot stand brengen van een zo groot mogelijke uniformiteit met betrekking tot manier van optreden, praktische organisatie, enz...

3.2.1 De beleidsorganen van I.K.W.V.

"DE ALGEMENE VERGADERING"

Bevoegdheid: goedkeuren van statutenwijzigingen, begrotingen en jaarrekeningen, aanvaarden nieuwe leden, ontslag en uitsluiting van deelnemers.
Ieder deelnemer heeft 1 vertegenwoordiger: (aan te stellen door hetzij provincieraad, hetzij gemeenteraad)

- provincie: 1 provincieraadslid.
- gemeenten: 1 gemeentemandataris (gemeenteraadslid, schepen of burgemeester)

De Algemene Vergadering bestaat dus uit 11 leden.

"DE RAAD VAN BESTUUR"

Bevoegdheid: heeft de meest uitgebreide bevoegdheid. Kan in feite over alles een beslissing nemen, met uitzondering voor datgene dat onder de bevoegdheid valt van de Algemene Vergadering".
De bestuurders worden benoemd door de Algemene Vergadering op voordracht van de provincieraad / gemeenteraad.

De raad van bestuur bestaat uit 12 personen, nl.

- 2 provincieraadsleden.
- 10 gemeentemandatarissen (gemeenteraadslid, schepen of burgemeester)

De wetgeving voorziet de mogelijkheid om bestuurders met raadgevende stem te benoemen. In de raad van bestuur van de IKWV zetelen 5 bestuurders met raadgevende stem.

"HET DIRECTIECOMITÉ"

De Raad van Bestuur kan bepaalde bevoegdheden naar het Directiecomité delegeren. Meestal gaat het om beslissingen van zeer dringende aard. (Soort dagelijks bestuur) Aantal leden is beperkt tot max. 1/3 van dat van de raad van bestuur.

3.2.2 De uitvoeringsorganen van IKWV

"DE SECRETARIS "

Wordt benoemd door de Raad van Bestuur en is een vastbenoemde ambtenaar.
De taken zijn zeer uiteenlopend.
Administratieve functie:

- voorbereiden en verslaggeving van de vergaderingen
- boekhouding,
- voorbereiden en uitvoeren van het aankoopbeleid
- voert de genomen beslissingen uit of laat ze uitvoeren

Adviserende functie:

- adviseren van de bestuursorganen
- overleg met diverse andere hulpverleningsinstanties (HC112, 40SQN, Politie, MRCC,…)
- overleg met de besturen (gemeente, provincie, Vlaamse overheid,…)

Controlefunctie:

- controleert de werking van de reddingsdiensten en de uitvoering van de getroffen beslissingen
- heeft voortdurend contact met alle hoofdredders en diensthoofden
- onderzoekt schadegevallen

Personeelsbeleid: nazicht aanstellingen redders.

Public relations:

- contacten met de media
- contacten met de sponsors en partners

"DE WERKGROEP LEIDING"

Hoewel de werkgroep leiding geen officieel orgaan is van IKWV, is het een zeer belangrijk adviserend orgaan.

Per gemeente worden twee ambtenaren met verantwoordelijkheid (bv diensthoofden, hoofdredders en materieelverantwoordelijken) voor de reddingsdienst aan zee aangeduid die deel uitmaken van de werkgroep. Zowel academisch geschoolden als technici en arbeiders maken deel uit van deze vergadering. Tenslotte zijn het allemaal specialisten op hun terrein.
De werkgroep wordt zeer nauw betrokken bij de voorbereiding en evaluatie van het badseizoen.
Voor het beleid is de inbreng van deze werkgroep van onschatbare waarde waardoor met kennis van zaken de passende beslissingen kunnen genomen worden.

Soms wordt deze werkgroep opgesplitst naargelang de individuele specialisatie of kennis: bijvoorbeeld om advies uit te brengen over aankoop van boten, motoren, communicatiematerieel,…
Deze verantwoordelijken worden zeer regelmatig geraadpleegd door de secretaris. Het zijn de personen met *"de voeten in het zand"*, die de toestand ter plaatse eigenlijk het best kennen.

"PLAATSELIJKE HOOFDVERANTWOORDELIJKE-COORDINATOR".

Deze functie wordt meestal waargenomen door een vastbenoemde ambtenaar. Het gaat meestal om iemand met een leidinggevende functie bij het gemeentebestuur. Dat kan bijvoorbeeld de sportdienst zijn (De Panne, Nieuwpoort, Bredene en Brugge) of de zwembadbeheerder (Middelkerke, Oostende en De Haan). In Koksijde, Blankenberge en Knokke-Heist wordt deze functie waargenomen door de hoofdredder.
Betrokkenen vervullen een coördinerende rol binnen hun eigen bestuur, zijn de verbindingspersoon tussen de verantwoordelijke hoofdredder en het schepencollege maar ook tussen de gemeente en de I.K.W.V.
Zij vervullen ook heel wat administratieve taken voor I.K.W.V. (inventaris opmaken, lijsten voor aan te kopen materieel, opmaken bestelbons voor kleine leveringen enz.…)

"DE HOOFDREDDER"

Meestal betreft het hier door de gemeente aangestelde contractuele personeelsleden die aangesteld worden voor de duur van het badseizoen. Soms gaat het om vastbenoemde ambtenaren van een andere gemeentedienst, maar die dan voor de duur van het seizoen gedetacheerd worden naar de reddingsdienst aan zee.
Zij moeten uiteraard voldoen aan alle profielvereisten voor de functie van redder. Deze functie is enkel weggelegd voor mensen met een jarenlange onberispelijke dienst als redder.

Doel van de functie:
Zij organiseren en leiden de werkzaamheden van de postoversten en van de redders en zetten de nodige stappen om in de nodige middelen te voorzien teneinde de veiligheid van de baders, zwemmers en watersporters in de aangeduide badzones tijdens bepaalde perioden te helpen verzekeren en deskundige eerste hulp te bieden aan personen die in moeilijkheden geraken.

Bijzonderste taken:

- Samenstellen van de reddersploegen, meestal in nauwe samenwerking met de hoofdverantwoordelijke. Tevens voorziet hij in de aanduiding van plaatsvervangende postoversten.
- Controleert de aanwezigheden, zorgt voor vervangingen en geeft prestaties door aan de personeelsdienst.

- Organiseren en leiden van de werkzaamheden van de postoversten en van de redders en geeft hun de nodige instructies teneinde hen te helpen de resultaten te bereiken die van hen in hun functie worden verwacht.
- Zorgt ervoor dat de nodige middelen in goede staat tijdig op de juiste plaatsen aanwezig zijn.
- Geeft instructies aan de postoversten en redders i.v.m. de naleving van politiereglementen van toepassing aan het strand.
- Organiseert trainingen en vaaropleiding teneinde de waakzaamheid en de relevante redding- en vaartechnieken bij alle redders op voldoende niveau te houden.
- Neemt deel aan de vergaderingen van de werkgroep leiding.

"DE REDDER-POSTOVERSTE"

Uiteraard moeten ook zij voldoen aan de profielvereisten voor de functie van redder. Anderzijds zal men pas na enkele jaren ervaring en onberispelijke dienst in deze functie kunnen aangesteld worden.

Doel van de functie:
organiseren en leiden van de taken van een ploeg redders aan zee (3 à 6) teneinde de veiligheid van de baders, zwemmers en watersporters in bepaalde zone tijdens bepaalde periode te helpen verzekeren en zo nodig deskundige eerste hulp te kunnen bieden aan personen die daar in moeilijkheden verkeren.

Bijzonderste taken:

- Leidt de taken van een ploeg van 3 à 6 redders.
- Brengt continu kennis over aan zijn ploeg.
- Controleren van de aanwezigheden en informeren van de hoofdredder dienaangaande.
- Hij is direct betrokken bij de vaaropleiding.
- Zorgt ervoor dat de hoofdredder dagelijks geïnformeerd wordt over de nodige herstellingen en/ of bevoorradingen. (vb. benzine, wisselstukken, enz.)
- Leidt zijn reddingsploeg bij interventies.
- Waakt erover dat de ploegleden het materieel goed gebruiken.
- Waakt in de mate van het mogelijke over de naleving van politiereglementen aan het strand volgens de richtlijnen van de hoofdredder.
- Brengt dagelijks schriftelijk verslag uit bij de hoofdredder over aantal en aard van de interventies.

"DE REDDER"

Doel van de functie:
Tijdens de werkuren continu waakzaam blijven en de voorgeschreven instructies i.v.m. veiligheid van baders, zwemmers en watersporters doen toepassen (preventief optreden) en aldus de veiligheid van baders, zwemmers en watersporters te helpen verzekeren en zo nodig tijdig de passende eerste hulp te kunnen bieden aan personen die er in moeilijkheden verkeren.

Bijzonderste taken:

- Dagelijks het toegewezen materieel "onmiddellijk functioneel" stellen. (vlag, borden, boot) en de zwemwaterkwaliteit en uren van hoog/laag water op bord noteren volgens instructies van de postoverste.
- Erover waken dat de baders, bootjes, luchtmatrassen,… tussen de boeien/beachflags blijven. (o.a. om het gevaar van de golfbrekers te vermijden en niet te ver in zee af te drijven)
- Voorkomen dat personen zich op golfbrekers en in onbewaakte zones begeven.
- Erover waken dat plankzeilers en plankvliegers, motor- of zeilbootjes niet in de badzone komen. (tenzij ingeval van nood)
- Continu waakrondes houden met de boot of te voet langs de waterlijn.
- Vermoeide baders of personen die in nood verkeren eerste hulp bieden o.a. ambulance oproepen, reanimeren, geruststellen of naar de dichtstbijzijnde strandhulppost helpen.
- Waken over verloren gelopen kinderen of ze naar een strandhulppost helpen en/ of navragende personen informeren. De richtlijnen van de hoofdredders moeten hier zeer strikt gevolgd worden.
- Strandbezoekers wijzen op het gevaar bij het maken van diepe putten in het zand.
- Op aanwijzing van de hoofdredder optreden als plaatsvervangend postoverste.

"DE MATERIAALVERANTWOORDELIJKE"

Soms is dit één van de gemeentearbeiders of zelfs de hoofdredder. Tijdens de wintermaanden staan zij in voor berging en klein onderhoud van het materieel.
Grote herstellingen worden echter in opdracht van de I.K.W.V door gespecialiseerde firma's uitgevoerd.

ORGANIGRAM REDDINGSDIENST AAN ZEE

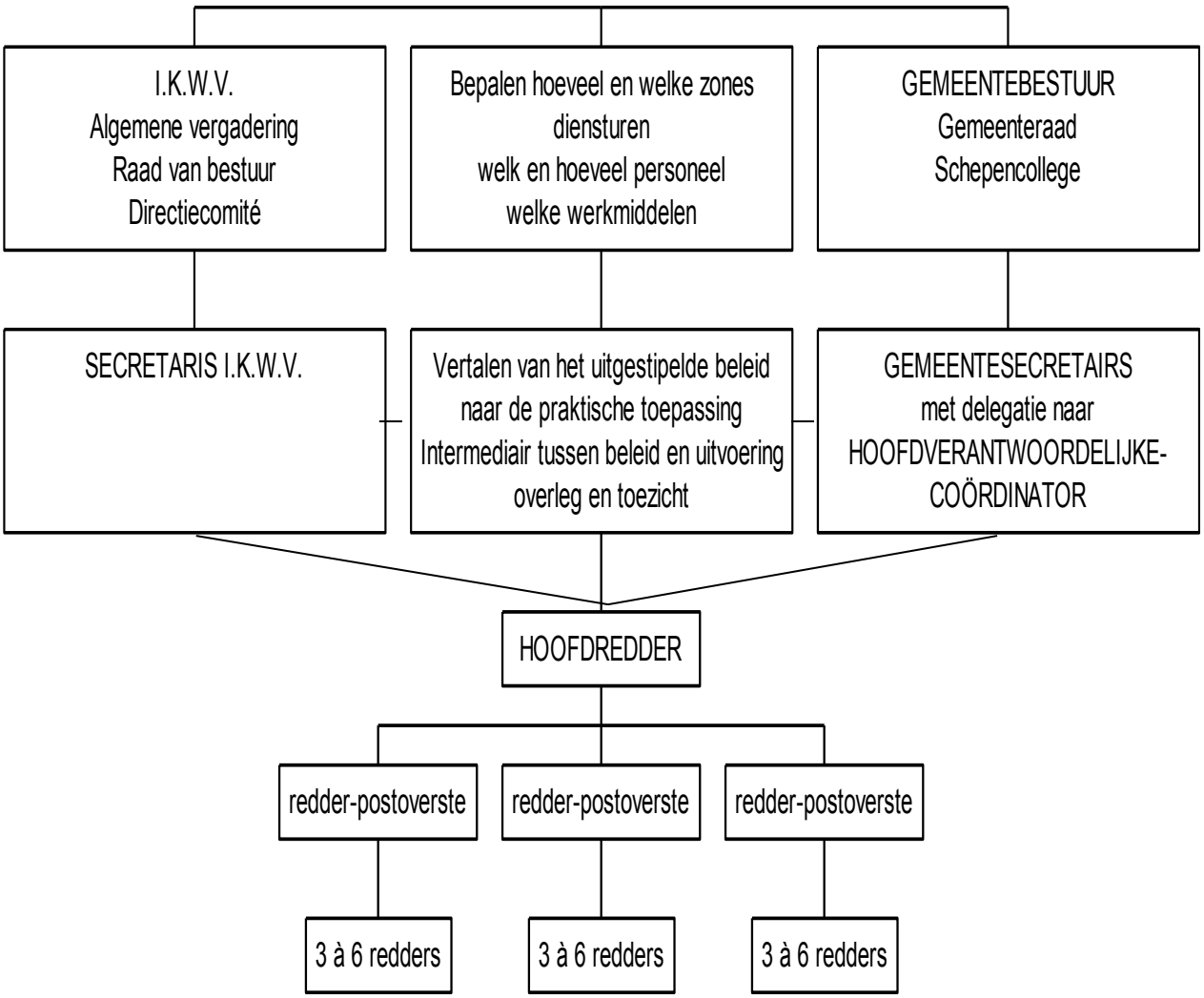

3.3 Badseizoen en badzones

3.3.1 Duur van het badseizoen en openingstijden.

Principe: het badseizoen begint op 1 juli en eindigt op 31 augustus. Sommige besturen opteren echter om wat eerder te starten en wat later te eindigen. (bv. 15/6 – 15/9)

Sinds 1998 zijn de openingstijden vastgesteld van 10u30 – 18u30.

3.3.2 Opdeling in bewaakte en onbewaakte zones voor baders.

Het zijn de gemeenten die bepalen welke zones er zullen bewaakt worden. Dit gebeurt in samenspraak met de I.K.W.V. omdat het uitbreiden van een bewaakte zone automatisch tot gevolg heeft dat er bijkomend materiaal dient aangekocht te worden.

Gedurende het jaar 2015 waren er 82 zones met een totale lengte van 28.255 meter, bestemd voor baders. Er waren 18 insteekzones voor watersporters.

Een gedetailleerd overzicht van alle zones vind je op http://www.redderaanzee.be na door te klikken op het overzichtskaartje van de kustgemeenten.

3.4 Middelen

3.4.1. Personeel

Het personeel wordt in dienst genomen door het betrokken gemeentebestuur, conform de voorwaarden zoals vastgesteld door de Raad van Bestuur van I.K.W.V. Dit personeel wordt ter beschikking gesteld van I.K.W.V. voor de duur van hun aanstelling.

Zo werden er in 2015 1382 redders aangeworven. Tijdens de maanden juli en augustus zijn er permanent een 400tal redders van dienst.

De voorwaarden om als redder te worden aangesteld:

1. Minstens 17 jaar oud zijn uiterlijk op datum van indiensttreding.

2. In het bezit zijn van een reddersbrevet uitgereikt door het WOBRA. (Brevetten die vroeger werden afgeleverd door de Provinciale Commissie voor zwem -en reddingsbrevetten, blijven geldig). Indien een brevet bij de indiensttreding meer dan 3 jaar geleden werd uitgereikt, moet het vergezeld zijn van een bijscholingsattest. De uitgereikte brevetten zijn immers maar drie jaar geldig.

Dit zijn de minimale voorwaarden. De gemeenten kunnen bijkomende eisen stellen en bijvoorbeeld de minimum leeftijdsvoorwaarde op 18 jaar brengen (Middelkerke, De Haan en Knokke-Heist) en/of een bijkomende proef organiseren.

Om te kunnen aangesteld worden moet de sollicitatie gericht worden tot het College van Burgemeester en Schepenen van het gemeentebestuur waar men wenst dienst te doen.

Uiteraard is het toegelaten om bij meerdere gemeenten te solliciteren, het is zelfs aangewezen. Aan de kandidaten wordt gevraagd om van zodra ze bericht gekregen hebben van hun aanstelling in een bepaalde gemeente, de andere gemeenten waarbij gesolliciteerd werd daarvan op de hoogte te brengen. Dit wordt nogal vaak vergeten! De redders worden rechtstreeks door het gemeentebestuur betaald. Vrijwel alle gemeenten passen de weddenschalen toe zoals aanbevolen door de I.K.W.V.

Het profiel van de redder aan zee ziet er als volgt uit:

Kennis en inzichten
(wat vetjes afgedrukt wordt in dit hoofdstuk behandeld)

- Inzicht in stromingen en weerselementen.
- Topografische kennis van onze Vlaamse Kust en haar diversiteit.
- **Inzicht hebben in de organisatie van een kustreddingsdienst en taakomschrijving van de verschillende niveaus.**
- Kennis van de beschikbare hulpmiddelen.
- **Kennis van algemene en bijzondere reglementering en signalisatie.**
- Inzicht hebben in de specifieke gevaarsituaties van zee en strand.
- Elementair inzicht hebben in de types boten en de kennis van een buitenboordmotor.
- Kennis van vervoers- en bevrijdingsgrepen.
- Elementaire kennis van het menselijk lichaam in het bijzonder de ademhaling en hartwerking.
- **Inzicht hebben in de structuur van de I.K.W.V. en wat deze organisatie van de redders verwacht.**
- facultatief een inzicht hebben in bijzondere gevaarsituaties zoals het redden van inzittenden uit een in het water gereden wagen, redden aan sluizen, ijsongevallen enz... .
- **Zijn rechten kennen maar ook zijn plichten. (aansprakelijkheid, verzekering)**
- Kennis hebben van de soorten kwallen en behandelingswijzen bij contact. (onderscheid kunnen maken tussen gevaarlijke en minder gevaarlijke soorten)
- De parameters betreffende de strandwaterkwaliteit kennen en de gegevens kunnen interpreteren.
- Inzicht hebben in de totaalprocedure van een reddingsoperatie.

Vaardigheden

- De werk- en/of hulpmiddelen deskundig kunnen gebruiken.
- elementaire bootvaardigheid (vaartechniek)
- Een drenkeling kunnen reanimeren (hartmassage en beademing) ook na zware inspanning.
- De eerste zorgen toedienen voor gekwetsten. (in het bijzonder schaaf- en steekwonden, hondenbeten, hitteslag, insectenbeten, e.d.)
- De techniek van stabiele zijlig kunnen uitvoeren.
- Correct met vlag en hoorn omgaan (indirecte communicatie)
- Correcte communicatie van toestellen als portofoon, telefoon.
- Doorheen een branding kunnen zwemmen.
- Een drenkeling kunnen oriënteren en gericht ernaar toe zwemmen.
- Een drenkeling kunnen vervoeren.
- Tegen de stroom in kunnen zwemmen.
- Een elementaire kennis hebben van zeemanschap waaronder het kunnen maken van een aantal knopen.
- Totaalprocedure kunnen uitvoeren. (redden, verwittigen, reanimatie, transport)

Attitudes

- Zin voor stiptheid.
- Zin voor verantwoordelijkheid.
- Kunnen werken in teamverband.
- Bereidheid om opgelegde taken correct uit te voeren.
- Bereidheid om conditie te onderhouden en te verbeteren.
- Respect opbrengen voor het toevertrouwd materieel.
- Op een vriendelijke manier autoriteit bewaren en klantvriendelijk informeren.

Fysische eigenschappen

- Goede conditie zowel loop- als zwemvermogen. (schoolslag, crawl)
- Goed zichtvermogen buiten en in het water.
- Voldoende kracht hebben (motor op gang trekken, boot van op het strand naar zijn bergplaats brengen, drenkeling kunnen vervoeren, tegen de stroom in kunnen zwemmen, verplaatsen van mirador.)

Psychische eigenschappen

- Zelfvertrouwen, negatief is een overdreven angstgevoel zodanig dat in bepaalde situaties men zijn taak niet kan verrichten (bvb. het niet durven zwemmen doorheen een sterke branding.)
- Stressbestendigheid. (kan geoefend worden)

3.4.2. Financiële middelen.

De deelnemers (provincie en gemeenten) verbinden er zich toe ieder jaar aan I.K.W.V. een werkingsbijdrage te storten.

Deze bijdrage wordt als volgt vastgesteld:

- de provincie: een jaarlijkse bijdrage van €250.000,00 die bestemd is voor aankoop, onderhoud, vernieuwing en herstel van het materieel.

- de gemeenten: voor het geval hiertoe absolute noodzaak zou bestaan, zal aan de aangesloten gemeenten een bijdrage in de overige uitgaven worden gevraagd. Het totaal bedrag van de gemeentelijke uitgaven wordt vastgesteld door de raad van bestuur.
  In 2015 bedroeg deze bijdrage voor alle gemeenten samen €102.500. De bijdrage voor iedere gemeente afzonderlijk wordt via een verdeelsleutel vastgesteld.

Sponsors/partners: enkele firma's (AXA, Scapa Sports en Isuzu) en ook de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) hebben zich geëngageerd om jaarlijks bij te dragen in de werkingskosten d.m.v. een financiële of materiële bijdrage.

Subsidies: I.K.W.V. kan vaak rekenen op subsidies vanuit de Vlaamse Overheid. (Toerisme Vlaanderen, Afdeling Scheepvaartbegeleiding,…)

!!! Het zijn de gemeenten die de lonen van de redders ten laste nemen (bijna €4.000.000 op jaarbasis). Maar ook een aantal werkingskosten worden door de gemeenten ten laste genomen zoals bijvoorbeeld het onderhoud van gebouwen en berging van materiaal.

3.4.3. Materieel

Al het materiaal van de I.K.W.V. wordt uitvoerig besproken in hoofdstuk 5. Het gaat onder andere om boten, motoren, kayaks, trailers, miradors, boeien, kledij, vlaggen, borden,…

3.5 Werking.

3.5.1 Tussenkomsten vanwege de redders.

Het aantal tussenkomsten verschilt sterk van jaar tot jaar. Dit heeft vooral te maken met de weersomstandigheden.

Zo waren er in 2015 in totaal 348 tussenkomsten, in 2014 in totaal 255 tussenkomsten en in 2013 in totaal 304 tussenkomsten.

Algemene vaststelling is dat het aantal tussenkomsten sterk afhankelijk is van de weersomstandigheden. Op goede stranddagen met weinig wind hebben tussenkomsten vooral betrekking op verloren gelopen kinderen, baders en personen met luchtmatrassen, terwijl op dagen met meer wind de interventies vooral betrekking hebben op watersporters.

Sinds de oprichting van de I.K.W.V. hebben zich geen verdrinkingen meer voorgedaan in de bewaakte zones. Helaas waren er wel enkele verdrinkingen in de onbewaakte zones of buiten de openingsperiodes van de reddersposten.

Sinds jaren is de reddingsdienst aan zee begaan met het lot van op het strand verdwaalde kinderen. Dank zij het zeer uitgebreid communicatienetwerk kunnen de meeste verdwaalde kinderen al na 15 min. hun ouders (begeleiders) vervoegen. Het is de taak van de hoofdredder om ter zake de politie te informeren.

3.5.2. Samenwerking met andere diensten.

De strandreddingsdienst heeft niet als enige de taak om te werken aan de opdracht van veiligheid en hulpverlening aan de kust.
Ook andere diensten zijn actief binnen ditzelfde werkveld. De redders moeten dan ook weten op welke andere instanties ze een beroep kunnen of moeten doen.

- De posten voor medische hulpverlening (EHBO posten)
  Op elk strand zijn er hulpposten voorzien die instaan voor eerste hulp bij ongevallen op het strand. (dit zijn zowel posten die ingericht worden door het Rode Kruis van België als posten in eigen beheer van de gemeente)
- De plaatselijke politie.
  Uiteraard kunnen de redders steeds beroep doen op de plaatselijke politie.
- De brandweer: aangespoelde dieren of i.k.v. de afsprakenregeling.
- HC 112: er zijn in ons land 16 hulpcentra 112, die instaan voor dringende medische hulp in noodgevallen. (MUG, ambulance en helikopter)
- De SAR heli: Seaking (en binnenkort NH90)
  Het Rescue Sub Centre (R.S.C.) is gevestigd te Koksijde. Voor reddingsoperaties, bijstand en opsporen van drenkelingen in zee, kan steeds beroep gaan worden op de Seaking.
- Het MRCC.
  Het MRCC of het Maritiem Reddings- en Coördinatiecentrum in Oostende is het centrale meldpunt voor ongevallen op zee, zoals bijvoorbeeld: schepen in nood, ongevallen en olieverontreiniging, maar ook recreanten in de problemen. Na ontvangst van een dergelijke melding, worden de kustwachtpartners gewaarschuwd die naar aanleiding van de gebeurtenis een taak te vervullen hebben bij de afhandeling van het incident. Er zijn drie reddingsstations langs onze kust waar deze dienst voortdurend in paraatheid staat: Nieuwpoort, Oostende en Zeebrugge.
- De Vrijwillige Zeereddingsdienst van Blankenberge (VBZR)

3.5.3 Afsprakenregeling "reddingen aan de Belgische kust"

Doelstelling

De afsprakenregeling heeft tot doel tot sluitende afspraken te komen met betrekking tot de werkwijze die zal gevolgd worden bij het binnenkomen van een bericht dat melding maakt van een of meerdere drenkelingen/vermisten aan de Belgische kust. Hiermee wordt de instantie aangeduid die de operatie coördineert en wordt het alarmeringsschema vastgelegd dat moet worden gevolgd.
Dit is noodzakelijk om de meest efficiënte en adequate hulpverlening te kunnen bieden aan de individuele persoon in nood en/of aan een collectief van personen in nood.

Geografische omschrijving

De afsprakenregeling is van toepassing langs de volledige Belgische kust, vanaf de Franse grens tot aan de Nederlandse grens, vanaf de waterlijn langs de landzijde tot de plaats waar de middelen van de ondertekenende partijen (op zee) reiken en op het strand.
De regeling geldt niet in de havens, in de duinen en op de zeedijk.

Mogelijke ongevalssituatie

De afsprakenregeling is van toepassing wanneer gezamenlijke hulpverleningsacties van op zee en van aan land moeten worden georganiseerd. De onderstaande ongevalssituaties zijn niet limitatief.
De afsprakenregeling is van toepassing wanneer een persoon in nood/drenkeling gesignaleerd wordt die vanaf het strand visueel kan worden waargenomen en die redelijk nauwkeurig kan worden gelokaliseerd.
De afsprakenreling is ook van toepassing wanneer een persoon als vermist wordt opgegeven en de plaatsbepaling van deze persoon zeer onnauwkeurig is, zodat zoekacties noodzakelijk zijn zowel aan landszijde als aan zeezijde.
Zeereddingsdiensten zullen slechts worden ingezet indien er actieve aanwijzingen zijn dat de vermiste persoon zich in zee zou kunnen bevinden.

Activering van de afsprakenregeling

Enkel het MRCC en/of het HC112 kunnen de regeling opstarten.

Procedures

Er zijn twee procedures: één voor persoon in nood/drenkeling en één voor vermiste persoon.
In beide situaties wordt een heleboel informatie opgevraagd bij de melder.

Algemeen principe is dat de dienst aan land die als eerste in kennis wordt gesteld van een noodoproep het HC 112 verwittigt.
De dienst op zee, die als eerste in kennis wordt gesteld van een noodoproep verwittigt het MRCC.
Het HC 112 en het MRCC brengen elkaar op de hoogte van elk binnengekomen bericht en activeren elk hun specifiek alarmeringsschema. (zie schema op volgende bladzijde)

Als de reddingsdiensten actief zijn, wordt in geval van procedure vermiste persoon contact opgenomen door het HC112 met de hoofdredder die zal nagaan of er al dan niet sprake is van een verloren gelopen kind. Op basis van de bevindingen van de hoofdredder zal door het HC 112 de procedure opgestart worden.

Coördinatie

De coördinatie aan land gebeurt door de aanwezige brandweer officier met de hoogste graad.
De coördinatie op zee zal gebeuren op aanduiding van het MRCC.
Het MRCC leidt de coördinatie van de zoekactie op zee en bepaalt in samenspraak met de andere bevoegde overheden, de te doorzoeken zones.
De varende middelen van de strandredders worden aangestuurd door het MRCC.

Het alarmeringsschema :

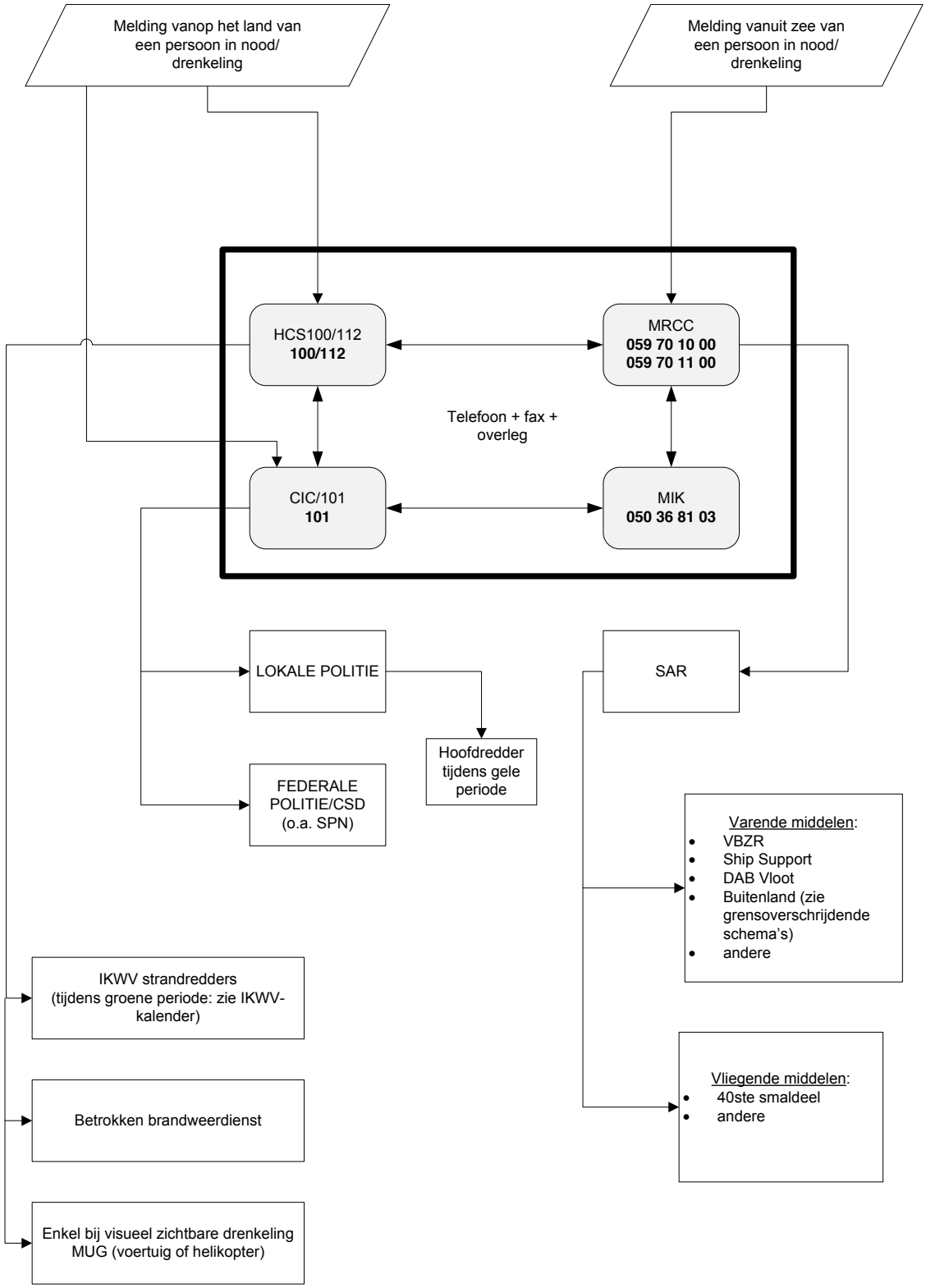

3.5.4. Preventie

Website

De website van IKWV is raadpleegbaar in het Nederlands en het Frans. Toeristen kunnen hier alle info over hun favoriete badplaats raadplegen. http://www.ikwv.be of http://www.redderaanzee.be

Sociale media

IKWV heeft ook een Facebook en Twitter account. Deze staan zowel open voor de redders en kandidaat-redders, als voor het grote publiek. Via deze media worden niet alleen de laatste nieuwtjes gedeeld, maar kun je ook terecht voor veiligheidstips, evenementen en andere acties.

Facebook: http://www.facebook.com/IKWV.be
Twitter: @_IKWV

Vergeet ons niet te liken en te volgen!

DVD

Met de steun van VMM, OVAM en enkele private sponsors werd een DVD gemaakt met betrekking tot de werking en organisatie van de strandreddingsdiensten. Deze film werd verstuurd naar de meer dan 2000 basisscholen in Vlaanderen.
Tijdens de zomer van 2004 werden er nieuwe opnames gemaakt. Een geactualiseerde versie van de DVD werd uitgebracht in het voorjaar van 2005.

Evenementen

IKWV probeert in de mate van het mogelijke deel te nemen aan allerlei evenementen, waarbij preventie en veiligheid vooropstaan. Op die manier wil ze het grote publiek bewust maken van haar aanwezigheid op het strand en kunnen er preventie- en veiligheidstips worden meegegeven.

Afvalzakjes

Sinds 2010 worden op het strand en de dijk afvalzakjes verspreid. Die afvalzakjes werden ontwikkeld in samenwerking met OVAM. Bedoeling hiervan is enerzijds de afvalberg op het strand te verkleinen, maar anderzijds ook om een preventieboodschap mee te geven aan de strandbezoekers. Jaarlijks worden zo'n 75.000 exemplaren verdeeld.

Verdwaalarmbandjes

Aan onze kust worden ook gratis polsbandjes verspreid.
Je vindt ze aan bij de reddersposten, de EHBO-posten, de toeristische diensten, de openbare toiletten in de buurt van het strand en op tal van andere plaatsen.
Met behulp van een balpen kunnen ouders de naam en voornaam van hun kind alsook hun gsm-nummer neerpennen.
Als het kindje verloren loopt, kunnen de redders met behulp van de gegevens op het armbandje snel de ouders contacteren.

Aanduiding zwemwaterkwaliteit

Sinds 2003 wordt de zwemwaterkwaliteit aangeduid op de borden of zeilen die aan de miradors bevestigd zijn. De VMM voert tweewekelijkse metingen uit om na te gaan of er geen hoge aantallen bacteriën in het water aanwezig zijn. Indien de waterkwaliteit zeer slecht is, kan besloten worden om de badzone te sluiten.

De meetresultaten zijn ook steeds te raadplegen via de website van IKWV.

3.5.5 Omgaan met derden

Als redder aan zee loop je voortdurend in de kijker. Van zodra je het uniform van redder aantrekt, moet je goed beseffen dat je een voorbeeldfunctie uitoefent.

3.5.5.1. publiek – toeristen

Op het strand en op zee hebben alle toeristen uiteraard zicht op de werkzaamheden van de redders. De minste verkeerde of nonchalante gedraging zal dan ook reacties uitlokken. De komst van de digitale camera's en smartphones hebben als gevolg dat overal beelden van worden gemaakt.

Met je rug naar het water staan, spelletjes spelen, practical jokes uithalen met je collega's: dit kan allemaal niet door de beugel. Wees er maar zéér zeker van dat iemand het gezien heeft.
Bij latere incidenten kun je er prat op gaan dat men met het 'bewijsmateriaal' komt aanzetten.

3.5.5.2. pers

Tijdens de zomermaanden is het vaak komkommertijd. De pers (zowel tijdschriften, kranten, radio als tv) zijn er als de kippen bij om tijdens de zomermaanden reportages te maken aan zee.

In de mate van het mogelijke werkt IKWV mee aan deze reportages om zo een positief beeld te kunnen brengen van de redders aan zee.

Het is evenwel ten strengste verboden om als redder zonder voorafgaande toestemming van de secretaris de pers te woord te staan. Dit is zeker het geval bij (grote) incidenten. De secretaris van IKWV is woordvoerder en zal indien nodig ter plaatse komen om de pers de nodige uitleg te geven. Voor kleine interviews over de plaatselijke werking kan toestemming gegeven worden aan de hoofdredder en zijn team.

3.5.5.3. collega's – hoofdredder

Respecteer je hoofdredder, post-overste en naaste collega's. Lastige trainingen of het inoefenen van bepaalde vaardigheden zijn niet in het leven geroepen om jullie te pesten, maar om het beste in jullie naar boven te halen.
Voer de door hen opgelegde taken nauwgezet uit.
Behandel je collega zoals je ook zelf wil behandeld worden.

Een aangename teamgeest is bevorderlijk voor de goede werking van de dienst!

4. WETGEVING, REGLEMENTERING EN AANSPRAKELIJKHEID

4.1. Inleiding.

Het is niet de bedoeling om zeer uitvoerig en gedetailleerd alle regelgeving i.v.m. zee en strand te bespreken.
Toch is het nodig dat de redder op de hoogte is van enkele basisbegrippen uit de wetgeving. De redder heeft immers een welbepaalde bevoegdheid, maar ook een heel grote verantwoordelijkheid.
Hoever reikt de bevoegdheid van de redder?
Waaruit bestaat de verantwoordelijkheid eigenlijk?

In dit deel behandelen we volgende onderdelen:
- (basis) wetgeving en reglementering in verband met zee en strand
- de aansprakelijkheid van de redder en van de werkgever
- plichtenleer

4.2. Wetgeving en reglementering i.v.m. zee en strand.

Het Besluit van 26 april 1995 van de Vlaamse regering betreffende de strandconcessies

ALGEMEEN

"Het strand moet te allen tijde toegankelijk blijven voor het materieel dat (…) door de reddingsdiensten gebruikt wordt."

BEPALINGEN MET BETREKKING TOT DE ORGANISATIE VAN EEN REDDINGSDIENST

Bij de maatregelen die de concessiehouders voor de exploitatie van de baden treffen, hoort ook de organisatie van een reddingsdienst en van een dienst voor hulp aan drenkelingen.
- *Voor 1 mei van elk jaar delen de concessiehouders omstandig aan de provinciegouverneur mee welke maatregelen zij voornemens zijn te treffen voor de organisatie van de reddingsdienst en van de dienst voor hulp bij ongevallen.*
- *Om de goede orde, de rust, de openbare veiligheid en gezondheid te verzekeren, zijn de concessiehoudende gemeenten verplicht een verordening vast te stellen voor de strandgedeelten die in de concessie begrepen zijn.*
- *De concessiehouders moeten de badplaatsen en de verboden badzones aanduiden met kentekens die overeenstemmen met het door de provinciegouverneur goedgekeurde model.*
- *De concessiehouders helpen de overheid om de strafwetten en de politiereglementen te doen naleven, inzonderheid de bepalingen tot behoud van de openbare zedelijkheid en tot bescherming van de jeugd.*

- *Gedurende het badseizoen moeten de concessiehouders dagelijks alle door de strandbezoekers achtergelaten voorwerpen en afval verwijderen*

Het gemeentelijk politiereglement

Iedere kustgemeente beschikt over een politiereglement (of politieverordening) waarin o.a. met het oog op het verzekeren van de openbare orde en veiligheid bepalingen kunnen opgenomen worden met betrekking tot:
- Baden en zonnebaden: periode gedurende dewelke baden is toegelaten en op welke plaatsen.
- Verkeer: Alle verkeer kan verboden zijn op de wandelpaden en in de duinen. Maar ook op het strand. Dit verbod geldt ook voor zeilwagens, plankzeilen op wielen en soortgelijke tuigen die de baders of strandbezoekers zouden kunnen in gevaar brengen. (Uitzondering voor voertuigen van hulpdiensten, of voertuigen gebruikt voor het in zee trekken van pleziervaartuigen).
- Vliegeren met geleide vliegers.
- Strand en animatiespelen.
- Plankzeilen en plankvliegeren.
- Deltavliegen.
- Het in zee steken van plezierbootjes, pedalo's, enz…
- Honden op het strand.
- Rijdieren

  Inbreuken op deze reglementen worden bestraft met politiestraffen.

Via de hoofdredder zal de redder in kennis gesteld worden van het toepasselijke reglement. Een kopie van het toepasselijke reglement ligt bovendien ter beschikking op elke reddingspost.
Hoewel een redder zelf geen politionele bevoegdheid heeft, kan hij toch zeer concreet meewerken om het reglement te doen naleven. Desnoods dient hij hiervoor beroep te doen op de politie.
In sommige gevallen kan de hoofdredder zelf een bestuurlijk verslag opmaken in het kader van de gemeentelijke administratieve sancties (geldboetes tot 350 euro).

Het KB van 4 augustus 1981 (B.S. 1.9.81) dat een politie- en scheepvaartreglement inhoudt voor de Belgische territoriale zee, de havens en de stranden van de Belgische kust.

WAT IS HIERBIJ VOOR DE REDDINGSDIENST VAN BELANG?

Naast een aantal begripsomschrijvingen en scheepvaartregelen voorziet voormeld KB. onder hoofdstuk VI een aantal belangrijke bepalingen die betrekking hebben op de pleziervaart en strandvisserij.

ENKELE BELANGRIJKE BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN

Vaartuig:
elk drijvend tuig, met inbegrip van vaartuigen zonder waterverplaatsing en watervliegtuigen, gebruikt of geschikt om te worden gebruikt als middel van vervoer of verplaatsing te water.

Pleziervaartuig:
het vaartuig dat al dan niet gebruikt voor winstgevende verrichtingen in welke vorm ook, aan pleziervaart doet of ervoor bestemd is.
Volgens de bepalingen van het K.B. van 12/01/1998 (BS 20/2/1998) worden als pleziervaartuigen aanzien "ieder voor sport- en vrijetijdsdoeleinden bedoeld vaartuig, ongeacht het type of de wijze van voortstuwing, met een romplengte van 2,5 tot 24 meter" Tuigen kleiner dan 2,5 meter of langer dan 24 meter zijn dus geen pleziervaartuigen.

Tuigen voor strandvermaak:
Deze tuigen zijn per definitie kleiner dan 2,5 meter. (anders zijn het pleziervaartuigen).

Strand:
Daaronder dient te worden verstaan de strook van de Belgische kust tussen de laagwaterlijn en de hoogwaterlijn.
Opgelet voor de redders geldt als strand ook de zandstrook achter de laagwaterlijn tot aan de zeedijk of de duinen.

BEPALING MET BETREKKING TOT BADEN EN ZWEMMEN

Het KB van 4/8/1981 (art.43) voorziet het volgende:
"Het is verboden in de havens van de Belgische kust te zwemmen of te baden"

BEPALINGEN MET BETREKKING TOT PLEZIERVAART.

Roeiboten en pleziervaartuigen:
Roeiboten van welke omvang ook, en pleziervaartuigen waarvan de lengte over alles 6 m of minder bedraagt, mogen geen zee kiezen indien buitengaats de van uit zee waaiende wind kracht 3 Beaufort of de van uit land waaiende wind kracht 4 Beaufort heeft of te boven gaat.
Deze bepaling is van toepassing voor roeiboten en pleziervaartuigen die zowel vanuit een haven als vanuit insteekplaatsen aan het strand vertrekken. Deze bepaling is niet van toepassing op pleziervaartuigen die aan georganiseerde wedstrijden of zeilcursussen deelnemen, op voorwaarde dat die vaartuigen onder afdoend toezicht van de organisatoren blijven.
Verder wordt bepaald dat een wind welke op een gegeven plaats evenwijdig met de Belgische kust waait wordt beschouwd als een uit zee waaiende wind.

Dit verbod wordt aan het publiek kenbaar gemaakt:

- In de havens en bij dag: door een zwarte figuur bestaande uit 2 kegels met de punten tegen elkaar (diabolo), de ene loodrecht onder de andere; bij nacht door een rondom zichtbaar violet flikkerlicht.
- Langs de stranden door een passend kenteken, kenbaar gemaakt door de gemeentebesturen.

Langs de stranden van de Belgische kust mag geen vaartuig zee kiezen, tenzij vanaf de plaatsen die door de ambtenaren van het Bestuur der Waterwegen worden aangeduid en binnen de grenzen die door hen zijn vastgelegd.

Geen vaartuig, behoudens overmacht en uitgezonderd de stroken waarvan hiervoor sprake, mag het strand naderen op een afstand van minder dan 200 meter. (De afstand van 200 meter wordt gerekend vanaf de laagwaterlijn).

Reglementering i.v.m. de brandingssporten

Toepasselijke wetgevingen en reglementeringen:
K.B. van 22 juni 2016 betreffende de brandingsporten
K.B. van 4 augustus 1981 dat een politie- en scheepvaartreglement inhoudt voor de Belgische territoriale zee, de havens en de stranden van de Belgische kust.
Besluit van de Vlaamse regering van 26 april 1995 betreffende de strandconcessies.
De gemeentelijke politiereglementen.

WAT ZIJN BRANDINGSPORTEN ?

Een brandingsport is elke sportactiviteit beoefend met tuigen voor brandingsporten die zee kiezen vanaf het strand, met uitzondering van roeiboten of pleziervaartuigen met een lengte kleiner of gelijk als 6 meter.

Tuigen voor brandingsporten zijn het materiaal dat gebruikt wordt om brandingsporten te beoefenen (surfplanken, peddles, windsurftuigen, jetski's, jetscooters, kites, pedalo's, rafts,…)

INDELING VAN DE ZEE IN ZONES

Om de voorwaarden duidelijk te maken waarin de brandingsporten kunnen worden beoefend, wordt de zee onderverdeeld in verschillende zones. Naargelang de zone waarin je je als brandingsporter bevindt, gelden er andere regels betreffende de uitrusting.

1. de zwemzone: de zones die werden aangewezen voor zwemmers
2. de insteekzone: de zones die werden aangewezen voor het beoefenen van brandingsporten
3. de bufferzone: de zone tussen een zwemzone en insteekzone, loodrecht op de waterlijn
4. de veiligheidszone: de zone van 50 meter zeewaarts achter de zwemzone
5. de kustzone: de zone tot een halve zeemijl (926m)
6. de zeezone: de zone voorbij een halve zeemijk en tot 2 zeemijl zeewaarts.

Alle afstanden worden gerekend vanaf de laagwaterlijn.

Op de volgende figuur worden deze zones visueel in kaart gebracht :

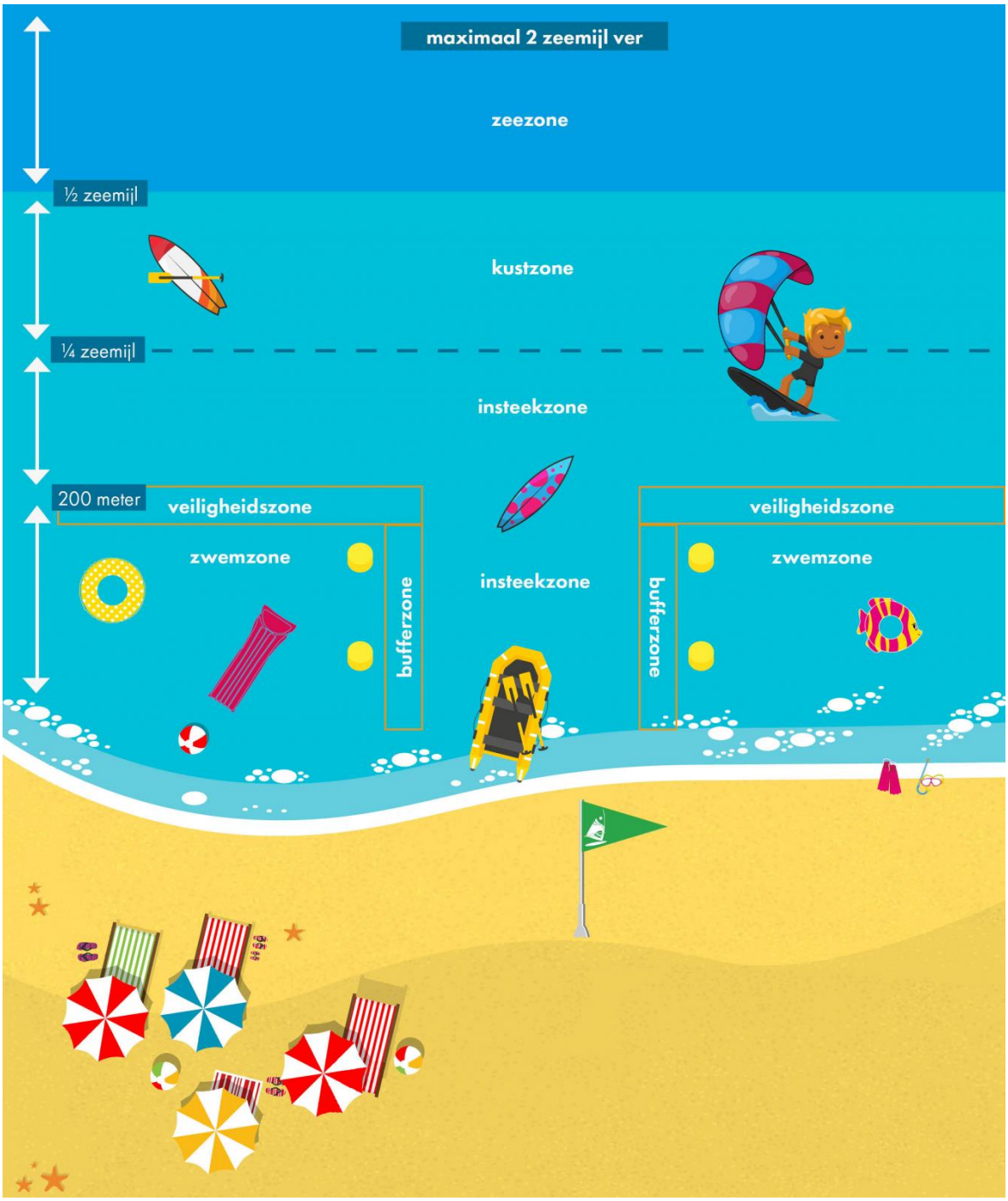

WAAR ZIJN BRANDINGSPORTEN TOEGELATEN?

Brandingssporten zijn toegelaten in de insteekzone en zeezone tot maximaal 2 zeemijl in zee. (vroeger was dit tot een halve zeemijl).

Het is verboden om brandingsporten te beoefenen in de zwemzone, bufferzone, veiligheidszone en de havens van de Belgische kust.
Ook roeiboten en pleziervaartuigen van kleiner of gelijk aan 6 meter zijn in de zwemzone, bufferzone en veiligheidszone verboden.

WANNEER ZIJN BRANDINGSPORTEN TOEGELATEN ?

Brandingsporten kunnen het hele jaar door beoefend worden, bij elke weersomstandigheid. (de vroegere 7 bft regeling is afgeschaft)

Tussen zonsondergang en zonsopgang is het verboden om aan brandingsporten te doen.

UITRUSTING

Afhankelijk van welke zone waarin je je als brandingssporter bevindt, dien je een aangepaste uitrusting te voorzien.

- in de insteekzone: enkel een isothermisch pak
- in de kustzone, maar buiten de insteekzone en in de zeezone: een isothermisch pak, een zwem-,reddings- of impactvest met voldoende drijfvermogen en een aangepast middel om noodsignalen te versturen.

JETSKI'S EN JETSCOOTERS

Jetski's en jetscooters moeten in principe zee kiezen vanuit de haven. Op aanvraag van de kustgemeente en mits toelating van de minister kan dit ook toegelaten worden vanuit de insteekzones. Er kunnen dan wel extra voorwaarden worden opgelegd.

Momenteel kan men in Blankenberge vanuit een daartoe voorziene insteekzone zee kiezen met de jetski of jetscooter. Diverse andere gemeenten hebben een aanvraag gedaan, maar nog geen toelating ontvangen.

Een uitzondering is voorzien voor reddingsdiensten die de jetscooter of jetski in alle zones kunnen gebruiken.

SIGNALISATIE

In de insteekzones, waar reddingsdiensten aanwezig zijn, wordt een vlag gehesen met het silhouet van een watersporter. Een groene surfvlag geeft aan dat er toezicht en redding mogelijk is. Een rode surfvlag geeft aan dat er wél toezicht is, maar dat de aanwezige reddingsmiddelen niet afdoende zijn om adequaat hulp te bieden. De aanwezige reddingsdiensten zullen in dat geval hulp inschakelen van het MRCC.

Elke brandingssporter dient zich dus bewust te zijn van z'n eigen kunnen. Onnodige risico's zijn uit den boze.

Tevens worden de insteekzones waar brandingsporten zijn toegelaten aangeduid met

- signalisatieborden waarop het uniform silhouet voorkomt van een watersporter.

- Een kenteken " verboden te baden" (officieel model)"
- De zones worden afgebakend met boeien.

Indien de insteekzones grenzen aan een zwemzone, dan moet er tussen beide zones een bufferzone van minsten 50 meter vastgelegd worden. De bufferzones worden aangeduid met hoge rode cilindervormige boeien.

4.3. De aansprakelijkheid van de redder

(art. 1382 t/m 1384 van het burgerlijk wetboek)

Basisprincipe = de onrechtmatige daad
2 artikelen vormen de basis van het aansprakelijkheidsrecht:

Art.1382 BW:
Elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld de schade is ontstaan, deze te vergoeden.

Art. 1383 BW:
Ieder is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke hij door zijn daad, maar ook voor die welke hij door zijn nalatigheid of door zijn onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt.

Op het gebied van aansprakelijkheid en concrete toepassing op het gebied van schadeloosstelling zijn drie elementen noodzakelijk:

1. er moet sprake zijn van een fout. Je gedrag wordt vergeleken met dat van een normaal, voorzichtige persoon, geplaatst in dezelfde omstandigheden van degene die de schade heeft veroorzaakt. Zo zal de rechter bij een ongeval met verdrinking tot gevolg nagaan wat een "gemiddelde redder" in dezelfde omstandigheden zou hebben gedaan.

2. er moet schade bestaan. Als je een fout begaat, maar er is geen schade, dan is er geen sprake van een onrechtmatige daad.

3. er moet een oorzakelijk verband zijn tussen de fout en de schade. De fout moet noodzakelijk en voldoende zijn voor het ontstaan van de concrete schade.

Voorbeeld:
Tijdens een mooie zomerdag komt een zwemmer in de problemen in de bewaakte zone. De zwemmer verdrinkt. De redder merkt deze persoon niet op want hij staat met zijn rug naar het water.

FOUT: onvoldoende toezicht, want met rug naar het water.
SCHADE: een persoon overlijdt.
OORZAKELIJK VERBAND: door het onvoldoende toezicht van de redder kon deze niet ingrijpen en is de persoon overleden.

!! welke invloeden hebben volgende aspecten :
- een toerist haalt tijdig de drenkeling uit het water
- i.p.v. met zijn rug naar het water te staan, is de redder bezig met het toedienen van reanimatie aan een andere persoon
- de zwemmer kan op eigen houtje het strand bereiken en komt er met de schrik van af

1. De persoonlijke aansprakelijkheid

Zie art 1382 en 1383 BW: men is aansprakelijk voor schade toegebracht aan derden, en zal deze ook moeten vergoeden als er sprake is van een fout, nalatigheid of onvoorzichtigheid.

Een redder dient zijn taken stipt en correct uit te voeren.
Hij moet zeker de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen opdat hij zijn eigen veiligheid of die van zijn collega, zijn werkgever of derden niet in het gedrang brengt.
De opdracht van de redder is echter een middelenverbintenis, geen resultaatsverbintenis: je kunt niet garanderen aan de badgasten dat er hen nooit iets zal overkomen. Je kan alleen beloven je uiterste best te doen en je taken stipt en correct uit te voeren.

2. De onrechtstreekse aansprakelijkheid of complexe aansprakelijkheid

Art. 1384 BW:
Men is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke men veroorzaakt door zijn eigen daad, maar ook voor die welke veroorzaakt wordt door de daad van personen voor wie men moet instaan, of van zaken die men onder zijn bewaring heeft.

Deze aansprakelijkheid is complex omdat ze andere personen/organisaties laat opdraaien voor een fout die de hunne niet is, met de bedoeling het slachtoffer maximaal te beveiligen.

De aansprakelijkheid houdt op als deze personen kunnen bewijzen dat zij de daad welke tot die aansprakelijkheid aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten.

De gevallen van complexe aansprakelijkheid worden door de wet beperkend opgesomd. Men maakt een onderscheid tussen aansprakelijkheid voor mensen, aansprakelijkheid voor zaken, aansprakelijkheid voor dieren.

Aansprakelijkheid voor mensen: enkele voorbeelden

- De vader en de moeder zijn aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen. Zij kunnen slechts van deze aansprakelijkheid ontslagen worden indien ze bewijzen zich van hun plicht tot opvoeding gekweten te hebben en het kind voldoende te hebben bewaakt.
- Onderwijzers en ambachtslieden zijn aansprakelijk voor de schade door hun leerlingen en leerjongens veroorzaakt gedurende de tijd dat ze onder hun bewaking staan. Zij kunnen van deze aansprakelijkheid ontslagen worden door het bewijs te leveren van voldoende gezag en bewaking.

Deze voorbeelden tonen aan dat men vertrekt van een vermoeden van schuld en dit vermoeden is weerlegbaar.
Ook werkgevers zijn aansprakelijk voor de schade die hun werknemers veroorzaken in de bediening waartoe zijn hen gebezigd hebben.
De werkgevers ontsnappen slechts aan deze aansprakelijkheid indien ze het bewijs leveren van een aan de werknemer vreemde oorzaak der schade.

Specifiek in verband met de aansprakelijkheid van de student: in geval hij bij de uitvoering van de overeenkomst schade berokkent, is hij enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zware schuld. Voor schade teweeggebracht door lichte fouten is hij enkel aansprakelijk als die lichte fouten bij herhaling optreden. Opgelet echter wat in de ene functie een lichte fout is, kan voor een andere functie zelfs eens zware fout zijn.

De gemeente zal erop letten enkel bekwaam personeel aan te stellen. (ze dient dus zeker rekening te houden met de leeftijdsvoorwaarden en diplomavereisten zoals door de Raad van Bestuur van I.K.W.V. vastgesteld)

I.K.W.V.: dient te zorgen voor een vlekkeloze organisatie. Zo dient I.K.W.V. degelijk en goed onderhouden materieel ter beschikking te stellen.

4.4. Plichtenleer.

4.4.1. Wat is plichtenleer?

Plichtenleer omvat de kennis van de plichten die men op zich neemt door het aanvaarden van een bepaalde functie, een bepaalde aanstelling of zelfs door het verwerven van een bepaalde bekwaamheid. M.a.w. deze aanvaarding legt een bepaalde verantwoordelijkheid op, met inzicht in haar gevolgen.

4.4.2. Basisplichten.

Er zijn 3 basisplichten die gans het doen en laten van de redder beheersen:

- De plicht tot bekwaamheid.
  De functie van redder vereist vooreerst een zeer specifieke bekwaamheid op een hoog niveau, omdat zij voor doel heeft de beveiliging van mensenlevens. Daarom deze strenge en selectieve opleidingsvorm die niet alleen stoelt op fysische paraatheid en harde praktijktraining, maar evenzeer op een afdoende theoretische kennis van alle aspecten die verband houden met het redden algemeen, maar vooral met het redden aan zee in het bijzonder. Hierbij dient tevens gedacht aan de plicht tot bijscholing, het volgen van de trainingen enz.

- Zin voor verantwoordelijkheid.
  Deze plicht is voor de redder wellicht de belangrijkste. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn daden. Maar de menselijke zowel als de burgerlijke verantwoordelijkheid zijn uitnemend zwaar voor de redders. De minste onvoorzichtigheid of nalatigheid kan in een levensbedreigende situatie noodlottig zijn. De redder moet zich voortdurend bewust zijn van deze verantwoordelijkheid bij het uitvoeren van zijn opdracht, die dan ook de grootste aandacht en een niet aflatende concentratie vergt. Met betrekking tot de aansprakelijkheid van personeel tewerkgesteld met een arbeidsovereenkomst voor studenten, is het zo dat ingeval hij bij de uitvoering van zijn overeenkomst de werkgever of derden schade berokkent, hij enkel aansprakelijk zal gesteld worden ingeval van bedrog of zware schuld. Voor schade teweeggebracht door lichte fouten is hij enkel aansprakelijk als die lichte fouten bij herhaling optreden. Opgelet echter, wat voor de ene een lichte fout is, is voor de andere een zware fout! Voor redders is het zo dat te laat komen op het werk, gebruik van alcoholische dranken, ernstige fouten zijn die bovendien verschrikkelijk zware gevolgen kunnen hebben!

- De plicht tot hoffelijkheid en voornaamheid.
  Het grote publiek ziet in de figuur van de redder het imago van de gemeente en van I.K.W.V.. Het verwacht dan ook een hoffelijke en voorname benadering vanwege de redders.
  Voornaam en net in voorkomen zijn dan ook een basisplicht voor iedere redder.

4.4.3. Bijzondere plichten.

Naast de basisplichten zijn er de bijzondere plichten die eigen zijn aan de functie van redder.

4.4.3.1. De plicht tot hulpverlening en begeleiding van het publiek.

Wat houdt dit in?
Hulp verlenen betekent dat de redder onmiddellijk, met snel en klaar inzicht in de noodsituatie die zich voordoet, en eventueel met gebruikmaking van de werk- of hulpmiddelen, die op dat ogenblik ter beschikking zijn, zal proberen één of meer slachtoffers te redden en te verzorgen, tot zij de gevolgen van het ongeval of de verdrinking zo goed als mogelijk te boven komen.

Waar begint nu die plicht en waar eindigt hij?

- De plicht tot hulpverlening begint zodra de redder waarneemt dat iemand zich in een noodsituatie bevindt (actieve hulpverlening) of op het punt staat in een noodsituatie terecht te komen (preventieve hulpverlening).

- Deze plicht eindigt pas als het slachtoffer (de drenkeling) volledig uit de noodsituatie geholpen is en eventueel andere bevoegde instanties de taak van de redder overgenomen hebben. (bvb. de dienst 112)

Er zijn echter begrenzingen aan deze verplichting:

- De materiële begrenzing.
  De redder moet hulp verlenen zover het oog reikt en mag zich dan ook niet alleen beperken tot de noodsituaties die zich voordoen binnen de grenzen van de zone, die aan zijn zorgen is toevertrouwd. Dit betekent niet dat hij zelf onmiddellijk moet gaan ingrijpen in een crisissituatie die zich veraf in zee voordoet. Hij moet wel zonder dralen de hulpverlening op gang brengen. (zie afsprakenregeling). Dit noemen we dan de verwijzende functie bij de hulpverlening. Bovendien moet de redder ook hulp bieden op het strand van zijn zone, wanneer zich daar een ongeval voordoet. (verstikking door inslaande put, hartinfarct, ernstige kwetsuren e.a.)
  Tenslotte nog dit: treed nooit alleen op, verwittig steeds eerst uw collega redder(s) of postoverste wanneer er een tussenkomst begint.

- De morele begrenzing.
  Evenmin is het de plicht van een redder het eigen leven op te offeren, wanneer men rationeel gezien moet vaststellen dat het onmogelijk is hulp te bieden of wanneer men met absolute zekerheid kan vaststellen dat alle hulp te laat zou komen.
  De redder moet de nodige voorzichtigheid aan de dag leggen opdat hij zijn eigen veiligheid of die van zijn collega's of derden niet in het gedrag brengt.

4.4.3.2. De plicht om de toevertrouwde opdrachten stipt uit te voeren.

De redder staat in een hiërarchisch verband: de postoverste, de hoofdredder, het schepencollege of de I.K.W.V. zijn oversten, van wie de redder, onder hun verantwoordelijkheid, zijn opdracht krijgt: diensturen, taakverdeling, plaatsaanduiding enz.
Het is de plicht van de redder deze opdrachten stipt en correct uit te voeren, behalve wanneer een bepaalde opdracht strijdig zou zijn met de wet of met de goede zeden. Wanneer de redder van oordeel is dat een opdracht beter op een andere manier zou kunnen uitgevoerd worden, is het zijn recht dit aan zijn overste kenbaar te maken, maar dit op een correcte en beleefde wijze.
In geval de overste niet ingaat op de suggestie, blijft het een plicht de gegeven opdracht uit te voeren zoals het hoort. Plichtsverzuim kan in ernstige gevallen zelfs onmiddellijk ontslag als gevolg krijgen.
Van de redders wordt evenzeer verwacht dat zij ook in hun omgang en taalgebruik t.o.v. meerderen en collega voornaam en hoffelijk zouden zijn.

Vergeet vooral niet dat de strandbezoekers, het doen en laten van de redders volgen, en dat ze de redders zullen beoordelen op hun gedrag, taalgebruik en houding.

5. HET STATUUT VAN DE REDDER.

De meerderheid van de redders zal tewerkgesteld worden met een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten.
De overeenkomst voor tewerkstelling van studenten is een overeenkomst gesloten tussen een student (redder) en een werkgever (gemeente) waardoor de student zich verbindt tegen loon arbeid te verrichten onder het gezag van een werkgever.
(Gezag: als gevolg van de bepalingen voorzien in de i.k.w.v.-statuten, zal dit gezag tevens uitgeoefend worden door I.K.W.V.)

Uiteraard is het ook mogelijk dat bepaalde besturen een arbeidsovereenkomst voor werklieden zullen aanbieden. Dit zal in principe het geval zijn wanneer de kandidaat redder bvb. niet voldoet aan de voorwaarden om met een studentencontract tewerkgesteld te worden.

Wat ingeval van ziekte?
Bij ziekte moet de student zijn werkgever onmiddellijk van zijn arbeidsongeschiktheid verwittigen en ten spoedigste een medisch getuigschrift naar zijn werkgever opsturen. Van gewaarborgd loon zal echter meestal geen sprake zijn gezien de tewerkstelling meestal beperkt is tot 1 maand.

Wat in geval van arbeidsongeval?
Bij een ongeval op het werk of op de weg van en naar het werk moet de student onmiddellijk zijn werkgever en ziekenfonds verwittigen.
Hij zal vergoed worden door de verzekering voor zover het ongeval als arbeidsongeval wordt erkend door de verzekeringsmaatschappij.